

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Beluj

Na obdobie rokov 2021 až 2025

Zadávatel':

Obecný úrad Beluj

V zastúpení: Mgr. Monika Zlesíková, starostka obce

Beluj 43

969 01 Beluj

Tel. 045 6995100, 09011 963 593

E-mail: obecnyuradbeluj43@gmail.com

Zhotovitel':

Ing. Lívia Olahová

Obrancov mieru 46

969 01 Banská Štiavnica

Tel. 0908 847 020

E-mail: liviaolahova@azet.sk

Obsah

Úvod.....	4
1. Analytická časť.....	5
1.1 Poloha obce Beluj.....	5
1.2 Prírodné podmienky.....	6
1.3 História obce Beluj.....	9
1.4 Štruktúra obyvateľstva.....	11
1.5 Názory a požiadavky občanov na rozvoj obce.....	13
1.6 SWOT analýza.....	26
2. Strategická časť.....	28
2.1 Strategický cieľ, priority a ciele obce.....	28
3. Programová časť.....	30
3.1 Úspešne zrealizované opatrenia.....	30
3.2 Akčný plán.....	31
4. Realizačná časť.....	36
5. Finančná časť.....	37
Záver.....	39

Úvod

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (PHSR) je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku.

Tento dokument využíva strategické plánovanie ako základný nástroj riadenia, ktorý je nastavený na plnenie stanovených cieľov. Strategické plánovanie predstavuje koordináciu činností súvisiacich s plánovaním, realizáciou, vyhodnocovaním projektov, ktoré sú určené pre regionálny rozvoj.

PHSR obce Beluj vymedzuje kľúčové problémy obce a pomocou navrhnutých aktivít realizuje adekvátne riešenia smerujúce k ekonomicky udržateľnému rozvoju. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja taktiež predstavuje efektívny nástroj nielen na získanie podpory, ale ponúka prehľad o tom, čo sa v obci pripravuje, kam obec a jej obyvatelia smerujú. PHSR taktiež slúži k ako nástroj na uskutočnenie rozvojových aktivít a na jeho základe je možné získať finančné prostriedky z verejných zdrojov.

Základ pre Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja na roky 2021 až 2025 tvoril PHSR za predchádzajúce obdobie, bol aktualizovaný na základe súčasných potrieb a požiadaviek na obsahovú stránku strategického dokumentu ako aj potrieb obyvateľov a samosprávy obce po konzultácii so zástupcami oslovených skupín.

Informácie k vypracovaniu PHSR obce Beluj boli získavané jednak prostredníctvom dotazníkového prieskumu od obyvateľov obce a taktiež boli použité informácie zo Štatistického úradu SR a Obecného úradu v Beluji. Bola zostavená podrobná analýza súčasného stavu obce a dotazníkmi boli zisťované potreby a požiadavky obyvateľov obce.

Na základe získaných informácií bola urobená tzv. SWOT analýza - analýza pozitív a negatív v obci, bol zostavený akčný plán na realizáciu všetkých cieľov. Pri tvorbe akčného plánu boli zohľadnené požiadavky občanov obce, príležitosti, možnosti a plány obce prerokované na jednotlivých obecných zastupiteľstvách.

1. Analytická časť

1.1 Poloha obce Beluj

Obec Beluj patrí do Banskobystrického kraja, leží v okrese Banská Štiavnica. Katastrálne územie obce sa rozprestiera južne od vrchu Sitno. Zo severu je ohraničené katastrálnym územím Ilije, na západe tvorí hranicu s katastrom obce Počúvadlo a Baďan, z juhu susedí s katastrálnym územím obce Sebechleby a z východnej strany s katastrálnym územím obce Prenčov. Výmera katastrálneho územia obce Beluj je 2281 ha z toho 60 ha tvorí intravilán. Dominantným orientačným prvkom v krajine je vrch Sitno s nadmorskou výškou 1009 m n. m., ktorý leží mimo katastrálneho územia obce.

Súčasťou obce je aj majer nazývaný Široká lúka, nachádzajúci sa asi 3 km od obce smerom od Prenčova, priamo pod vrchom Sitno.

1.2 Prírodné podmienky

Geologické pomery

Geologický substrát obce je tvorený neovulkanitmi - prevažne pyroklastikami andezitov a andezitmi vitrofyrickými záverečnej fázy, amfibolicko-biotitickými a dacitmi II. fázy a pyroxenickými andezitmi II. fázy. Kvartér predstavujú nesúvislé plytké stráňové a podstráňové sedimenty.

Geomorfologické pomery

Kataster obce Beluj tvorí vulkanickú blokovú štruktúru Slovenského stredohoria. Doliny potokov sú hlboké v tvare písmena V, bez alebo so slabo vyvinutou nivou. Takmer celá oblasť má vrchovinový reliéf, ktorý prechádza do pahorkatiny a reliéfu erózných brázd.

Územie patrí do subprovincie Vnútorne Západné Karpaty, oblasti Slovenské stredohorie, celku Štiavnické vrchy.

Nadmorská výška sa pohybuje od 390 metrov nad morom v údolí Belujského potoka až do 618 m. n. m. (vrch Noviská).

Pedologické pomery

Takmer celé územie pokrývajú stredne skeletnaté kambizeme nasýtené a nenasýtené. Majú dobrú, až priemernú zásobu živín a patria medzi vhodné pôdy pre pestovanie lesa, ale sú tiež perspektívne pre poľnohospodárstvo, najmä pre TTP. Sprievodne sa vyskytujú rankre a kambizeme oglejené. Z pôdných druhov prevládajú pôdy hlinité, miestami piesočnato-hlinité.

Hydrologické pomery

Intravilánom obce preteká rozvetvený Belujský potok ktorý sa spolu s Klastavským potokom vlieva do vodného toku Štiavnica. Hydrografia územia je do značnej miery daná klimatickými pomermi. Závisí hlavne od množstva zrážok, ktoré spadnú na danom území. Hlavnými zásobovateľmi povrchových tokov v tomto regióne sú zrážkové vody a vody z topiacich sa snehov. Zo všetkých zrážok, ktoré spadnú v tejto oblasti, vplyvom klimatických pomerov a čiastočne geologického substrátu, 1/3 odteká. Celkový charakter Štiavnických vrchov podmienil vznik radiálnej riečnej siete. Povrchové toky tejto oblasti patria k dvom povodiam, a to povodiu Hrona a Ipľa a väčším potokom je Belujský potok.

Klimatické pomery

V území prevláda horská klíma chladná, mierne teplá a teplá, podľa nadmorskej výšky územia. Priemerná ročná teplota vzduchu je od 5,5 °C do 8 °C. Priemerné ročné zrážky sú od 900 mm na Sitne do 650 mm v južných častiach katastrálnych území. Počet jasných dní je približne 48 do roka a počet zamračených dní asi 125. Územie patrí k málo veterným.

Ochrana prírody

Celé riešené územie je súčasťou veľkoplošného chráneného územia Chránenej krajinej oblasti (CHKO) Štiavnické vrchy. Toto chránené územie bolo vyhlásené v roku 1979 za účelom ochrany a zveľaďovania prírody a prírodných hodnôt aj v nadväznosti na cenné kultúrne pamiatky a osobitne na pamiatky vývoja banskej techniky, ktoré sa nachádzajú v tejto lokalite. CHKO má rozlohu 77 630 ha a v podstate kopíruje orografický celok Štiavnické vrchy. Zo severozápadu je ohraničené riekou Hron. Juhovýchodnú hranicu tvoria hranice lesných komplexov. Rozprestiera na území šiestich okresov, dvoch krajov a je to najväčšie CHKO na území Slovenska.

Rastlinstvo a živočíšstvo

Podľa mapy pôvodnej vegetácie sa na celom území rozprestierali dubovo-hrabové lesy, spolu s dubom cerovým. Ostrovkovite sa vyskytovali kvetnaté bukové a jedľové lesy na severne exponovaných svahoch. Na údolia potokov sa viazali jaseňovo-brestovo-dubové a jelšové lužné lesy. Súčasný lesný porasty zhruba zodpovedajú svojim druhovým zložením pôvodnej vegetácii. Na územiach s miernejším sklonom sa dnes nachádzajú lúky a pasienky, ktoré sčasti postupne sukcesne zarastajú. Lúčne spoločenstvá majú extenzívny charakter obhospodarovania, sú nehnojené, kosené, príležitostne spásané. Výskyt živočíchov je viazaný na jednotlivé rastlinné spoločenstvá. Možno povedať, že na väčšine územia je zastúpené živočíšstvo listnatých lesov.

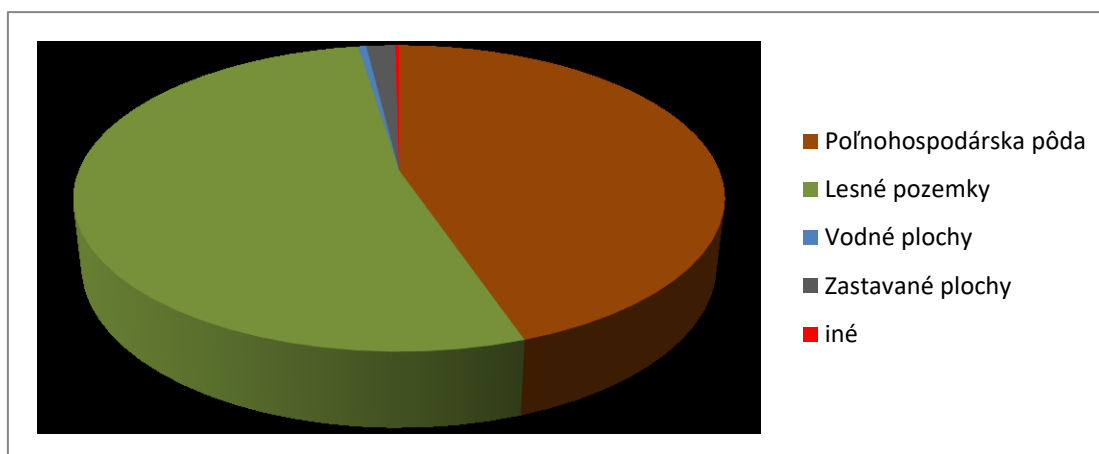
Štiavnické vrchy sú v rámci Západných Karpát posunuté k juhu, čo sa prejavuje aj v zložení fauny. Na celom území prevažuje lesná fauna, ktorú na južne exponovaných svahoch a bralách nahradili teplomilné panónske druhy. Z veľkých cicavcov, treba spomenúť daniela škvrtitého a muflóna obyčajného, ktoré sa vyskytujú hlavne v západnej časti územia. Oblasť Sitna bola kedysi známou srnčou rezerváciou. Dnes srnčiu zver vytláča jelenia zver. Osobitnú pozornosť si zasluhuje naša najväčšia mačkovitá šelma – rys ostrovid, ktorý sa vyskytuje takmer na celom území, no najpriaznivejšie podmienky má v málo navštevovaných severných oblastiach. V starších lesných porastoch sa vyskytuje aj mačka divá, jazvec obyčajný, tchor obyčajný. Po dlhšom čase sa opäť udomácnil medveď hnedý, ktorý sa rozšíril z Kremnických vrchov. Množstvo opustených štôlní sa stalo domovom značného počtu netopierov. Z početného vtáctva si osobitnú pozornosť zasluhujú dravce. Územím prechádza areál šírenia krkavca čierneho, či d'atľa hnedkavého. Hniezdi tu aj strakoš kolesár. Z kurovitých vtákov treba spomenúť jariabka hôrneho a v severnej časti bol zaznamenaný výskyt tetra obyčajného. Žijú tu všetky naše jašterice a aj všetky druhy hadov. Z obojživelníkov sa tu vyskytuje salamandra škvrtitá, rosnička zelená, ropucha obyčajná a ropucha zelená.

Poľnohospodárstvo, lesné a vodné hospodárstvo

Kvalita poľnohospodárskej pôdy v území je priemerná. Celkovo väčšiu časť územia tvorí kategória pôd vhodných pre trvalé trávnaté porasty (TTP). Na území sa nachádza dostatok poľnohospodársky využiteľnej pôdy. Preto tu môže nájsť svoje uplatnenie tak intenzívne poľnohospodárstvo, ako aj agroturistika na báze malých fariem. V katastri obce sa eviduje orná pôda, chmeľnica, záhrada, ovocný sad, trvalý trávny porast, lesný pozemok, vodná plocha, zastavaná plocha a nádvorie, a ostatná plocha.

Tab.1: Formy využitia pôdy v katastri obce Beluj

Poľnohospodárska pôda	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavané plochy	iné	spolu
1021 ha	1205 ha	11 ha	39ha	5 ha	2281 ha

1.3 História obce Beluj

História obce siaha až k prelomu nášho letopočtu. Počiatky osídlenia tohto hornatého regiónu, rovnako ako aj rozvoj sídel v ňom podmienili priaznivé ložiskové podmienky (existencia nerastných surovín). Najstaršie doklady osídlenia súvisiace s ťažbou rúd a ich spracovaním pochádzajú z 10. – 8. storočia pred n. l. (neskorá doba bronzová) z hradiska na Sitne. Z hľadiska osídlenia obce a regiónu sú významné nálezy sídliskového i výrobného charakteru v rámci katastrálneho územia obce Beluj pochádzajúce z 3. – 2. storočia pred n. l., dokazujúce činnosť Keltov na južnej strane Sitna.

Počas archeologického výskumu v roku 1990 v blízkosti majera Široká lúka boli objavené tzv. pingy – jamy po šachtách a haldy, ktoré vypovedajú o tom, že na území sa uskutočňovala ťažba. Ukázalo sa, že sa tu ťažila strieborná, zlatá aj železná ruda.

K celkovému obrazu o osídlení územia prispel známy preňčovský farár, archeológ, etnograf i národovec Andrej Kmeť, ktorý tam robil archeologické výskumy, aj početnými nálezmi popolnicových polí z mladšej doby bronzovej. Kmeťove archeologické výskumy s nálezmi v blízkosti dnešnej polohy Beluja však dokázali osídlenie územia už v praveku.

Prvá písomná zmienka o obci Beluj pochádza zo 6. júla 1290 „keď kapitula v Ostrihome vydala svedectvo, podľa ktorého Lampert, syn Mikuláša z rodu Hunt- Poznanovcov predal polovicu dediny Beluj štiavnickému mešťanovi Mikulášovi, synovi Hermanna za 300 hrivien striebra pochádzajúceho z Banskej Štiavnice (1 hrivna = 245, 54 g). V roku 1342 bola obec majetkom hradného panstva Litva, neskôr bola majetkom panstva Čabrad' – Sitno. Názov obce Beel - Beley je pravdepodobne odvodený od nálezísk bielej hlíny pod Sitnom v jej chotári. Ďalšie názvy obce boli: 1342 – Belw, 1786 – Belluja, 1920 – Beluj. Maďarský názov obce je Béd.

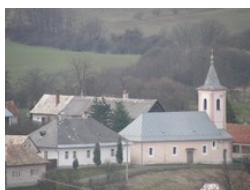
Obec vlastnila v roku 1540 jeden mlyn a kostol s cintorínom a v roku 1622 ju získal do držby Peter Kohári. Prvá zmienka o hrnčiarstve v obci pochádza z roku 1635. V roku 1743 malo panstvo v Beluji sýpku, 2 mlyny – v lokalite Močidlá a v Prenčove na potoku Štiavnica, krčmu, jatku a kováčsku dielňu. V roku 1873 tu bola postavená nová budova školy. V tomto období dosiahla obec aj vrchol v počte obyvateľov. Najviac sa zaznamenalo pri sčítaní v roku 1828, kedy sa v Beluji nachádzalo 112 domov a 672 obyvateľov, roku 1880 žilo v obci 604 obyvateľov. Okrem toho v tomto období stále vlastnila obec mlyn a v roku 1890 sa začalo so stavbou tehelne. V súvislosti s tehelňou v tomto období zaznamenala obec aj najväčší hospodársky rozvoj. Obyvatelia sa živili hrnčiarstvom, ale veľmi rozšírené bolo najmä roľníctvo a v zime drevorubačstvo a furmanstvo. Z významných osobností tu svoje výskumy realizoval Andrej Kmeť a ako evanjelickí farári tu pôsobili Ján Holuby a Gustáv Štollman, ktorý spolupracoval aj pri výskumoch A. Kmeťa.

Kultúrne pamiatky obce

Rímsko-katolícky kostol Sv. Vavrinca – jeho základy siahajú až do románskeho obdobia. Už v období do roku 1526 sa v obci predpokladala existencia sakrálneho objektu. Bližšie údaje o ňom sa však objavujú až v prvej polovici 18. storočia v súvislosti so zariaďovaním jeho interiéru. Prvá etapa kostola je románska. Tvorí ju románsky kostol, ktorý sa zachoval v pôvodnej podobe s minimálnym narušením, mladšími oknami a s pôvodnými detailmi. Pôvodná je aj povrchová úprava muriva tzv. škárovaním a dva pôvodné okenné otvory. Druhá etapa jeho vývoja je rámcovo datovaná do obdobia gotiky a tvorí ju predĺženie lode kostola západným smerom, prístavba veže a pravdepodobne aj sakristie. Toto potvrdzujú dva okenné otvory, situovanie južného portálu a portál sakristie.

Na barokovej dispozícii bol prestavaný v roku 1725 a potom znovu v roku 1871 do súčasnej podoby. Tvorí ho jednolodový priestor so segmentovým uzáverom presbytéria a mohutnou hranolovou prestavanou vežou. Hlavný oltár je klasicistický, spolu s ústredným obrazom patróna kostola sv. Vavrinca diakona pochádza zo začiatku 19. stor. Mobilár kostola tvorí menší klasicistický oltárny obraz Narodenia s datovaním z konca 18. stor., barokový obraz sv. Juraja z prvej tretiny 18. stor., votívny obraz Nesenie kríža zo začiatku 18. stor. a barokový obraz Očisťovania Panny Márie z r. 1740-1745, na ktorom je znázornená Madona v dobovom feudálnom úbore. Súčasťou sú aj dva procesiové kríže s Ukrižovaným z druhej tretiny 19. storočia, ľudová soška Piety zo začiatku 19. stor., barokové svietniky zo začiatku 18. stor. a vzácny mobiliár obojstranne maľovaných zástav z roku 1841. Vo veži sú umiestnené dva zvony. Kostol sv. Vavrinca patrí do súboru románskych sakrálnych objektov v podsitnianskej oblasti (Banská Štiavnica, Banská Belá, Baďan, Podhorie) a v oblasti južného Hontu (Ladzany, Sebechleby, Hontianske Nemce, Krupina, Bzovík, Dobrá Niva, Sása, Babiná). Svojimi archaicky tvarovanými okennými otvormi patrí medzi najstaršie kostoly v regióne. Aktuálne poznatky o kostole sv. Vavrinca svojím významom prekračujú hranice regiónu a obohacujú poznanie v oblasti stredovekej sakrálnej architektúry na území Slovenska. Kostol sv. Vavrinca je zaradený medzi Národné kultúrne pamiatky.

Evanjelický a. v. kostol bol postavený v roku 1785 ako tolerančný kostol v klasicistickom slohovom štýle. Podľa vtedajších platných predpisov pre stavbu protestantských chrámov nemal vežu a bol vtlačený medzi ostatnú radovú zástavbu obce, ktorej sa musel prispôbiť i rozvrhom stavebnej hmoty.

Dnešnú podobu objektu tvorí sieňová pozdĺžna stavba s pravouhlým uzáverom. Na severozápadnej strane je pristavená veža, ktorú tvorí šesťboký ihlan. Strecha nad loďou je valbová. Pôvodný vchod do kostola s jednoduchým kamenným pravouhlým portálom bol z dvorovej strany. V roku 1820, keď sa vytvoril nový vlastný vstup z ulice, bol vchod z dvora zamurovaný. Vtedy sa zväčšili aj okenné otvory.

Prvý návrh na dostavbu veže pochádza z roku 1879 od štiavnického staviteľa S. Petrikovicha. Výstavba veže bola uskutočnená až v roku 1893 podľa návrhu levického staviteľa A. Weselého, prepracovaním staršieho návrhu. Z pôvodného návrhu výzdoby veže sa nakoniec uplatnila výzdoba jej fasády vo forme náročných pilastrov a orámovania. Presbytérium je oddelené od lode víťazným oblúkom. V strede je oltár z roku 1835 s datovaním na zadnej stene stavby: „ANNO 1835“ umiestneným pod oltárnym obrazom. Oltárny obraz, ktorého autorom je M. Araut zobrazuje „Krista modliaceho sa v Getsemanskej záhrade“. Nápis na zadnej strane obrazu dokladuje jeho dotátora – v roku 1915 ho pre kostol daroval Ján Izák st. Súčasťou mobiliáru kostola je kamenná krstiteľnica z roku 1820 s mosadzným krytom s krížom.

Organ pochádza z roku 1897 od výrobcu Karola Neosera z Nového Jičínu. V prvej polovici 20. storočia boli z kostola odstránené pôvodné barokovo-klasicistické lavice. Vo veži sú umiestnené tri zvony rôznych veľkostí s neogotickou výzdobou.

V rámci pomerne zachovalej štruktúry obce má kostol dominantnú polohu i napriek jeho začleneniu do radovej uličnej zástavby. Má výnimočnú urbanistickú, architektonickú, umelecko-historickú a dokumentačnú hodnotu, na základe čoho bol zaradený medzi kultúrne pamiatky.

1.4 Štruktúra obyvateľstva

Obyvateľstvo obce funguje ako dôležitý aspekt rozvoja obce, pretože predstavuje tvorbu hodnôt z hľadiska jednak podnikateľského, ale ja z hľadiska spotreby tovarov a služieb.

Obec Beluj sa svojim počtom obyvateľov zaraďuje medzi malé obce. Vývoj počtu obyvateľov od konca 19. storočia, kedy dosiahol svoje maximum, má klesajúcu tendenciu. To spôsobuje zvyšovanie priemerného veku obyvateľov a neustály nárast počtu obyvateľov v postproduktívnom veku. Údaje o vývoji počtu obyvateľov sú znázornené v tabuľke č.2

Tab. 2: Vývoj počtu obyvateľov obce od polovice 19. storočia

Rok	1869	1890	1910	1930	1950	1970	1990	2000	2011	2020
Počet	574	595	480	463	440	318	203	170	131	134

Podľa posledných štatistických informácií obce Beluj z roku 2020, má obec aktuálne 134 obyvateľov. Vekové zloženie je znázornené v tabuľke č.3. Priemerný vek obyvateľov je aktuálne 41,3 rokov.

Vek	0-7 rokov	7-18 rokov	18-60 rokov	Nad 60 rokov
Počet osôb	5	22	80	27

Negatívne tendencie vo vývoji počtu obyvateľov, ktoré zaznamenáva SR od konca 70-tych rokov, postihuje tak Banskštiavnický ako aj obec Beluj. Negatívne charakteristiky sú zapríčinené nepriaznivou vekovou štruktúrou, vyššou úmrtnosťou a menšou pôrodnosťou.

V obci je 118 obytných domov, z ktorých je trvale obývaných 53. Nachádza sa tu aj jeden bytový dom s piatimi bytmi. Ostatné domy sú využívané krátkodobo rekreačne majiteľmi, ktorí v obci nemajú trvalý pobyt.

Kultúrny život v obci

Obec Beluj bola tradičný každoročný spoluorganizátor pomerne veľkého kultúrno - folklórneho festivalu „Podsitiánske dni hojnosti“. Tento festival organizuje OZ Mikroregión Južné Sitno, resp. jednotlivé obce, ktoré sú jeho členmi. V roku 2019 sa opäť konal v obci Beluj. Jeho vznik súvisí so vznikom Mikroregiónu, ako potrebou obnovy, zachovania a prezentácie ľudových zvykov a tradícií na území Mikroregiónu. Prvý ročník festivalu sa konal v roku 2001. Podsitiánske dni hojnosti predstavujú tradičnú kultúru jednotlivých obcí mikroregiónu.

aj s

Každoročne sa v obci takisto koná malý miestny jesenný festival

„Poďakovanie za úrodu“. Táto kultúrna akcia je určená najmä obyvateľom obce s účelom spoločného stretnutia. Je symbolickým ukončením letnej poľnohospodárskej sezóny a poďakovaním prírode za každoročnú úrodu. Od roku 2015 táto kultúrna akcia je určená aj pre širokú verejnosť z blízkeho aj vzdialenejšieho okolia. Okrem bohatého celodenného

kultúrneho programu sa v obci ponúkajú na ochutnanie slané a sladké výrobky domácich gazdiniiek, predávajú sa produkty miestnych poľnohospodárov či chovateľov a upomienkové predmety určené na propagáciu obce. Samozrejmosťou je výstava plodín z aktuálnej úrody. V roku 2016 na tomto podujatí gazdinky z obce upiekli najväčší ovocný koláč, ktorý sa zapísal do Knihy slovenských rekordov. V roku 2018 zase pripravili najdlhší šúľanec zapísaný v knihe rekordov.

V obci sa v posledných rokoch obnovili viaceré tradičné podujatia, určené najmä obyvateľom ako fašiangový sprievod so zabíjačkou, jánska vatra, páračky a podobne.

V roku 2018 sa obci podarilo zriadiť obecné múzeum, ktoré vzniklo odkúpením a svojpomocnou rekonštrukciou starej hospodárskej budovy, ktorú šikovní obyvatelia a nadšenci premenili na dôstojné miesto, ktoré dokumentuje život a prácu predošlých generácií.

V roku 2019 obec obstála v súťaži Dedina roka a získala ocenenie „Dedina ako klenotnica“.

Podarilo sa obnoviť dobrovoľný hasičský zbor s 12-stimi členmi a zrekonštruovať budovu hasičskej zbrojnice.

V obci pôsobia nadšení remeselníci, ktorí organizujú kurzy a workshopy, prezentujú tradičné hrnčiarske remeslo, ale aj včelárstvo a pôvodné stavitelstvo.

V roku 2020 sa za finančnej podpory SAŽP podarilo navrhnuť a inštalovať v obci 5 náučných informačných tabúl pre turistov a postupne sa opravujú oporné body v obci.

Obec svojimi aktivitami láka čoraz viac turistov a návštevníkov. Zatiaľ tu nepôsobia podnikateľské subjekty, ktoré by reagovali na zvýšený záujem turistov, tieto činnosti zabezpečuje obecný úrad.

1.5 Názory a požiadavky občanov na rozvoj obce

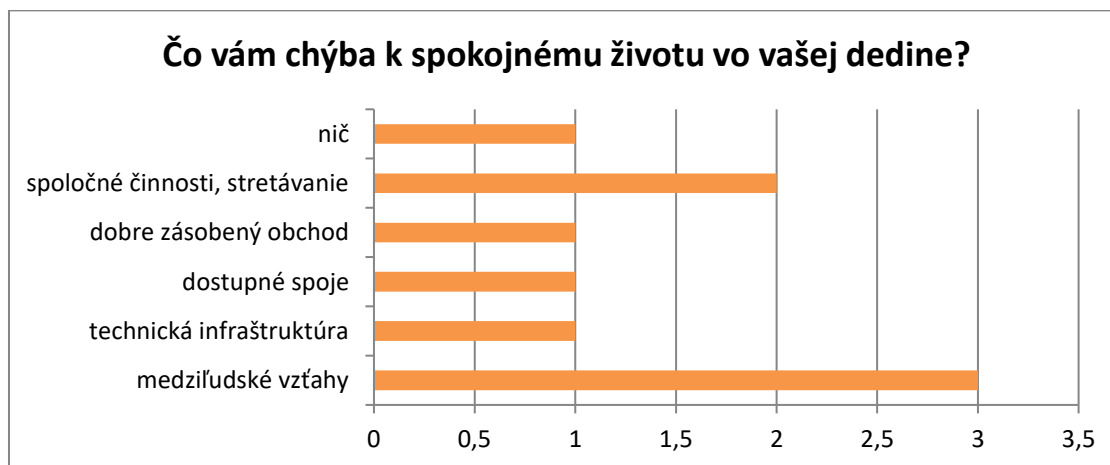
Za účelom zisťovania názorov a požiadaviek lokálneho obyvateľstva o kvalite života v obci Beluj sa v roku 2020 realizoval dotazníkový prieskum, prostredníctvom ktorého mohli občania vyjadriť svoje názory v jednotlivých oblastiach, úroveň spokojnosti poskytovaných služieb v obci, a zároveň identifikovali kľúčové problémy obce.

Bolo vyhotovených a rozdáných do domácností 50 kusov dotazníkov. Späť sa vrátilo 27 kusov dotazníkov, čo predstavuje 54%-tnú účasť. V dotazníku bolo uvedených 7 otázok. Prvých šesť otázok bolo rozdelených na niekoľko doplňujúcich podotázok. Posledná, siedma, otázka predstavovala ešte ďalší osobný pohľad respondenta na veci obecné, ktoré v dotazníku neboli, podľa respondenta, zachytené. Respondent mal priestor na vyjadrenie svojho názoru, čo niektorí využili. V niektorých dotazníkoch sa respondenti vyjadrovali iba k otázkam, ktoré ich najviac zaujímali. Prípadne nezaujali stanovisko na všetky dotazy.

Prehľad dotazníkových otázok a názorov respondentov:

Prvá otázka sa týkala spokojnosti života respondentov v obci. Aké sú pozitíva a negatíva bývania v Beluji a aký nápad či návrh na zlepšenie by bolo treba uskutočniť.

Obyvatelia obce vnímajú nedostatok komunikácie, narušené susedské vzťahy, potrebujú riešiť neexistujúcu kanalizáciu a zlé autobusové spojenie.

Pozn.: slovná hodnota znamená typ odpovede, číselná hodnota znamená počet odpovedí

Návrhy na riešenie spokojného života boli rôzne- pozývania obyvateľov k rôznym témam, posunutie spojov, aby nadväzovali, cez dohovor susedovi, až po neuskutočniteľné riešenia alebo náročné získanie dotácie na kanalizáciu.

Za najväčšiu prednosť bývania v obci obyvatelia označili najmä pokoj, ticho, čisté prostredie, blízkosť prírody a bezpečie.

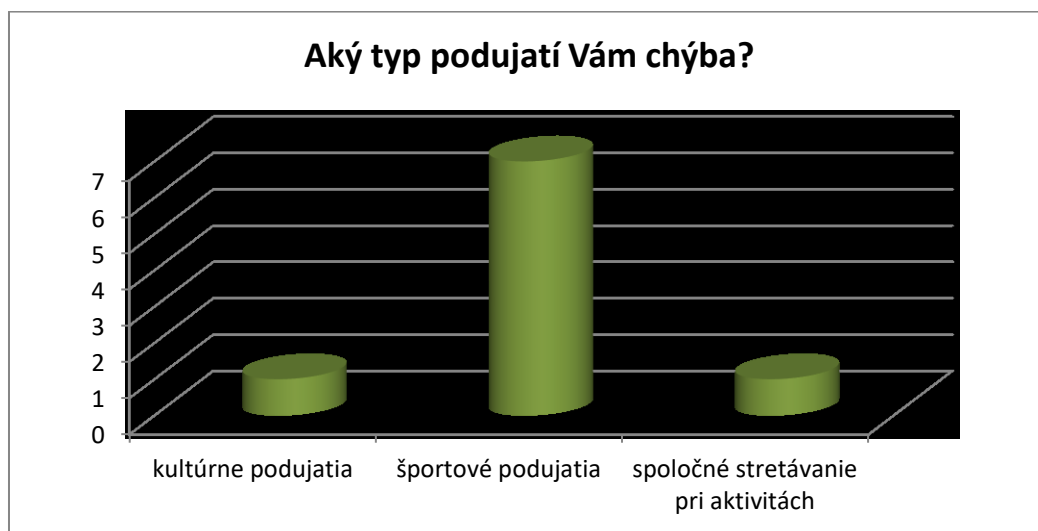
Za najväčší nedostatok znova označili nedostatočnú technickú infraštruktúru, komplikovanú dopravu, resp. nedostatočnú verejnú dopravu a zlé medziľudské vzťahy. V jednom prípade sa objavila informácia o nízkom počte mladých rodín, nedostatočná počateľnosť obecného rozhlasu a umiestňovania informácií.

Na otázku aké zmeny by obyvatelia uvítali na vylepšení vzhľadu obce a čím by k tomu prispeli, bolo najviac odpovedí ohľadne úpravy zelene v obci, ďalej by občania privítali extra informačné tabule, stojany s košom na exkrementy, či obecné byty na pritiahnutie mladých rodín do obce.

Na otázku ktorý problém má dedina riešiť ako prvý, boli rôzne odpovede podľa preferencií respondentov. Najviac sa opakovala požiadavka vybudovania kanalizácie, vodovodu. Obyvateľom prekáža neustále zvyšovanie cien za komunálny odpad aj stav miestnych komunikácií. Oprava domu smútku sa taktiež vyskytla ako priorita pre obec podľa jej obyvateľov. Nechýbala požiadavka na vznik krčmy.

Obyvatelia obce majú predstavu, čo by prispelo k zviditeľneniu ich dediny. Navrhli ozdobiť námestie betónovým džbánom zasadiť tam lipu, umiestnenie altánku za dedinou, pri vstupe do obce osadiť tabule s erbom, umiestnenie drevených sôch, či vybudovanie multifunkčného ihriska. Zachovávanie tradícií a rôzne kultúrne akcie tiež prispajú k zviditeľneniu obce.

Druhá otázka sa týkala stavu spoločenských podujatí v obci. Väčšina sa zhodla v názore, že stav je dostačujúci. Iba traja respondenti odpovedal nie. Na podotázku aký typ podujatí vám chýba, odpovedali respondenti jednoznačne:

Pozn.: slovná hodnota znamená typ odpovede, číselná hodnota znamená počet odpovedí

Pre deti a mládež v obci obyvatelia navrhujú upraviť staré futbalové ihrisko, vytvoriť bedmintonové či volejbalové ihrisko. Dvomi respondentmi v obci chýbajú deti a jeden si vie predstaviť pre deti telocvičňu či lyžiarsky minivlek, ale aj kúpalisko alebo tenisový kurt.

Na otázku ako prebudiť záujem mladých ľudí pre spoločenský život v obci, boli nejednoznačné odpovede. Niektorí napísali, tí, ktorí sú v obci sú primerane aktívni, iní zase, že treba ich prizvať na diskusiu ďalší nevie. Boli aj návrhy na podporu local patriotismu, či vyčlenenie financií na vedúceho klubu.

Čo chýba starším ľuďom v obci, respondenti odpovedali, stretávanie sa, vypočutie, komunikácia.

Na otázku, či je respondent ochotný podieľať sa na tvorbe a vedení voľnočasových aktivít, všetci, ktorí odpovedali, povedali, že áno, jeden možno.

Tretou otázkou bolo zisťované, ktoré problémy životného prostredia sú v obci najnaliehavejšie.

Pozn.: slovná hodnota znamená typ odpovede, číselná hodnota znamená počet odpovedí

Z prieskumu jasne vyplýva, že obyvateľov najviac trápia nelegálne skládky a odpady všeobecne. Chcú sa zaoberať aj problémami s chýbajúcou kanalizáciou, čističkou odpadových vôd, či likvidáciou uhynutých zvierat v blízkosti intravilánu obce.

Na podotázku či má obec pokutovať občanov, ktorí porušujú všeobecne záväzné nariadenia obce, respondenti odpovedali 17- krát áno a špecifikovali v ktorých prípadoch. Iba dvaja respondenti uprednostnili iné riešenie.

Na doplňujúcu otázku, či má obec zvýšiť poplatok za komunálny odpad občanom, ktorí neseparujú bolo odpovedané 11-krát áno a 6-krát nie alebo iná odpoveď.

Štvrtý okruh otázok pojednáva o podnikaní v obci a ponuke služieb zo strany občanov. Obyvatelia si vedia predstaviť niektoré konkrétne formy podnikania v obci v oblasti turizmu alebo cestovného ruchu. Ak by mali možnosť, niektorí by sa pustili do podnikateľských aktivít

v oblasti ubytovania, stravovania, iní v poľnohospodárskej oblasti, či kultúre a umení. Výroba keramiky a zriadenie minigalérie by tiež skúsili ponúknuť. Jeden sa vyjadril, že podnikáť nechce a ďalší, že by sa dalo, keby iní nezávideli. Na otázku, či ovládajú niektoré z tradičných remesiel z ôsmich odpovedí presná polovica ovláda a ďalšia nie. Na otázku, či by respondenti mali záujem niektorú z chýbajúcich služieb poskytovať odpovedali štyria kladne a ďalší traja záporne. Aké služby obyvateľom najviac chýbajú znázorňuje graf.

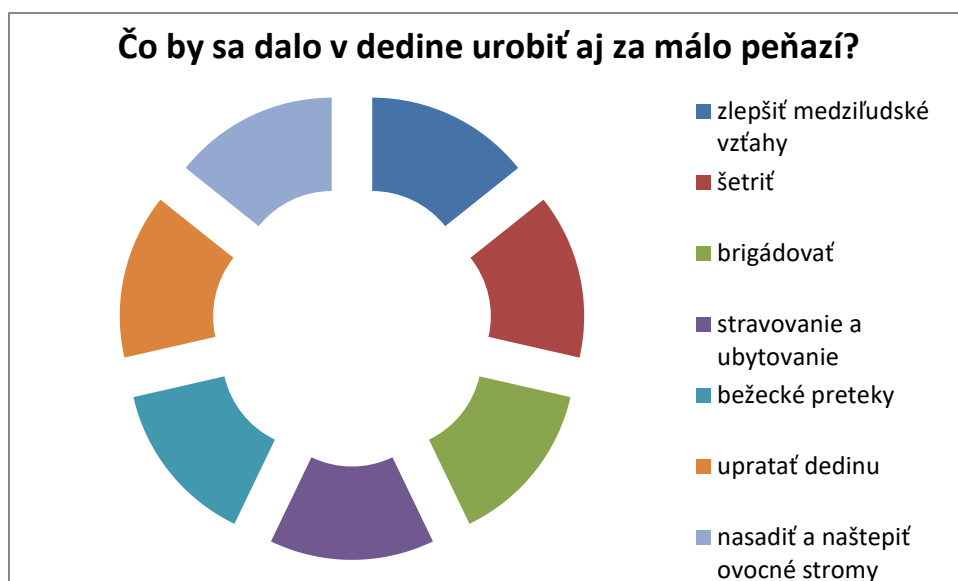

Pozn.: slovná hodnota znamená typ odpovede, číselná hodnota znamená počet odpovedí

Piata otázka bola orientovaná na vidiecky turizmus. Je možné podnikanie vo vidieckom turizme v obci Beluj? Za akých podmienok by respondenti boli ochotní poskytovať služby turistom? Odpovedali iba niektorí z respondentov. Traja si myslia, že je to možné, dvaja majú názor áno, ale je to nežiaduce, prípadne je to dvojsečná zbraň a jeden odpovedajúci si myslí, že to nie je možné. Na otázku za akých podmienok by boli ochotní poskytovať služby turistom boli odpovede ako za žiadnych, nemám na to priestor, s jasnými pravidlami. Za výhodných podmienok by si vedeli predstaviť poskytovanie služieb dvaja odpovedajúci.

Šiestou otázkou bolo zisťované, čo by sa dalo v dedine urobiť aj za málo peňazí, ako by boli ochotní pomôcť jednotliví občania a koľko hodín by boli ochotní odpracovať v prospech komunity.

Všetci odpovedajúci sú ochotní sú ochotní pomôcť fyzicky či organizačne a sú ochotní odpracovať v prospech komunity toľko hodín, koľko bude treba.

Pozn.: slovná hodnota znamená typ odpovede, číselná hodnota znamená počet odpovedí

Veľmi zaujímavé odpovede sme dostali k siedmej otázke, ktorá znela: Je tu ešte niečo, čo by ste nám chceli napísať? Z odpovedí je cítiť, že niektorí si nevedia dať rady so susedmi, iní nesúhlasia s vedením obce a viacerí, práve naopak, vedenie veľmi chvália.

Podrobný popis otázok a odpovedí respondentov

V nasledujúcej časti je podrobný a presný prepis otázok a odpovedí z jednotlivých odovzdaných dotazníkov.

1. Čo vám chýba k spokojnému životu v obci?

- *intenzívnejšia komunikácia medzi obecným zastupiteľstvom a obyvateľmi obce a komunikácia medzi obyvateľmi obce*
- *Dostupné autobusové spoje, v pracovných dňoch večerný spoj, víkendové spoje*
- *Večerný pokoj, lebo sused píli drevo každý večer*
- *Rovnosť pred zákonom*
- *Krčma*
- *Kanalizácia*
- *Komunitný život*
- *Nič*
- *Slabá kvalita obchodu*

a) Máte návrh na riešenie?

- *Pozývať obyvateľov na diskusie k rôznym témam a problémom*
- *Posunutie večerného spoja, aby nadväzoval na tie do B. Štiavnice*
- *Treba dohovoriť susedovi*
- *Krčma, ale nemám návrh na riešenie*
- *Kanalizácia: projekt- získanie dotácie - realizácia*
- *Mám, ale je neuskutočniteľný*

b) Čo považujete za najväčšiu prednosť bývania – života v obci?

- *Zdravšie prostredie- uprostred zelene a môcť si toto prostredie aj formovať a vytvárať*
- *Pokoj, životné prostredie*
- *Pokoj, čerstvý vzduch, príroda po ruke*
- *Ticho a pokoj*
- *Aby sa postavili nejaké bytovky*
- *Pokoja dobré susedské vzťahy*
- *Relatívny pokoj, čistý vzduch, blízkosť prírody, bezpečnosť*
- *Pokoj v obci*
- *Pokoj a bezpečie*
- *Pokoj, príroda*
- *Pokoj, ticho, prístup k prírode*
- *Pokoj a spoločenské povedomie*
- *pokojné prostredie*

c) Čo považujete za najväčší nedostatok?

- *Chýbajúce kvalifikované pracovné príležitosti*
- *Absencia vodovodu, kanalizácie, plynofikácie*
- *Málo spojov, hlavne cez víkend*
- *Málo spojov, doprava, nedostatočné zásobovanie obchodu, nedostupnosť zdravotnej starostlivosti*
- *Ľudia sú tú zlí, ohovárajú sa medzi sebou*
- *Žiadne sociálne kontakty*
- *Počúvanie starších obyvateľov*
- *Kaderníctvo*
- *Nízky počet mladých rodín, nízka zvučnosť miestneho rozhlasu, umiestňovanie informácií*
- *Absenciu vodovodu a kanalizácie, čo však vzhľadom na veľkosť obce je pravdepodobne nemožné*
- *Vodovod, kanalizácia, spoje*
- *Komunikácia medzi ľuďmi*
- *Prístup vedenia obce*
- *Nerešpektovanie jeden druhého –štorkolky, pálenie plastov*
- *Zložitá doprava počas zimy*
- *Vedenie obce, najmä komunikáciu s občanmi*
- *Vodovod*
- *Kanalizácia*

d) Aké zmeny by ste uvítali pre vylepšenie vzhľadu dediny a čím by ste k tomu prispeli?

- *Inak riešiť kosenie- brať ohľad na reprodukčný cyklus niektorých rastlín. Prispela by vysvetľovaním koscom, čo si všímať*

- *Ozdravné rezy obecných stromov –prispeli by pomocou*
- *Brigády- zber odpadu v intraviláne aj extraviláne obce*
- *Výsadba nových stromov*
- *Stojany s košom a sáčkami na exkrementy*
- *Dedina je pekná, čistá, kedysi som prispela i prácou, dnes už ničím*
- *Aby sa peniaze nemíňali na nezmyselné projekty*
- *Odstránenie spíleného telefónneho stĺpu a jeho základu – extra informačné tabule*
- *Viac trvalo bývajúcich ľudí, výsadba zelene nielen okrasnej, opravené cesty*
- *Oprava miestnych komunikácií a domu smútku*
- *Obecné byty – pritiahnutie mladých rodín*
- *Poriešiť dom pri obchode- spísať petíciu občanmi a vyzvať RD Sitno v mene celej obce*
- *Výsadba pôvodných drevín, odstránenie nevhodne vysadených stromov pod elektrickým vedením*
- *Upraviť okolie Obecného úradu, najmä priestor za úradom, nájsť vhodnejšie miesto na uskladnenie materiálu*
- *Výsadba zelene, prispeli by sme svojou prácou*

e) Ktorý problém má dedina riešiť ako prvý? (prípadne viac problémov v poradí dôležitosti)

- *Kanalizáciu a vodu*
- *Vodovod, kanalizácia, plynofikácia*
- *Čistenie potoka*
- *ČOV, zberný dvor, koreňová čistička potoka*
- *Opraviť dom smútku, ošetriť, poprípade vypiliť stromy, ktoré ohrozujú DS a cintorín*
- *Stále zdražovanie komunálneho odpadu, kontrola separovania*
- *Pošta krčma*
- *Chodník pre peších, kanalizácia*
- *Oprava miestnych komunikácií, oprava miestneho rozhlasu – nezrozumiteľný, oprava domu smútku – veľmi akútne – múrik*
- *Urobiť bočné cesty, opraviť dom smútku*
- *Oprava domu smútku, miestnych komunikácií, žľabu na kultúrnom dome na rohu*
- *Vodovod*
- *Lipy*
- *Žumpy, susedské vzťahy, parkovanie vo vlastných dvoroch*
- *Kanalizácia, odpadové hospodárstvo*
- *Nevyhovujúce miestne komunikácie, dala sa opraviť len cesta, po ktorej chodí starostka*
- *Oprava domu smútku+ úprava jeho okolia*
- *Udržiavať a zveľaďovať obecný majetok (obecný úrad, dom smútku), až potom nadobúdať nový majetok*

- *Neviem, aké problémy má dedina, ak sú, určite sa riešia*

f) Čo by prispelo k zviditeľneniu našej dediny (propagácia, atraktívne podujatia, iné hodnoty – prednosti?)

- *Na námestí vytvoriť betónový džbán, ozdobiť črepinami, altánok za dedinou, kde sa robí vatra*
- *Altánok za dedinou, v mieste, kde sa robí vatra*
- *Na námestí zasadiť lipu, aby tienila stôl*
- *Prečo sa neuskutočnilo stretnutie rodákov?*
- *Akcií je dosť, len musí skončiť korona*
- *Pri vstupe do obce osadiť tabule s erbom*
- *Cyklotrasa, pohostinstvo, možnosť ubytovania, dlhodobý udržateľný program rozvoja*
- *Drevené prvky –sochy vo vidieckom štýle, multifunkčné ihrisko*
- *Archeologický výskum pôvodného miesta Beluja, každoročné bežecké preteky*
- *Rovnaký meter pre všetkých obyvateľov*
- *Najmä tradície (remeslá, kroje, zvyky)*
- *Rôzne kultúrne akcie*

2. Považujete stav spoločenských podujatí (kultúra, šport) v dedine za dostatočný?

- *Nie*
- *nie, absencia športových podujatí*
- *áno*
- *divadlo, estrády*
- *áno*
- *áno*
- *áno*
- *nie*
- *áno*
- *áno*
- *pred Covidom áno, bol dostatočný*

a) Aký typ podujatí Vám chýba?

- *športové*
- *športové*
- *športové*
- *športové*
- *kultúra, šport*
- *spoločné stretávanie pri nejakých aktivitách*
- *športové podujatie*
- *športové*

b) Čo by ste navrhli pre vytvorenie priestoru na hranie a voľnočasové aktivity detí (3 až 12 rokov) a mládeže (13 až 22 rokov)?

- *(Téma na diskusiu)*

- *Úprava starého futbalového ihriska pre obe skupiny, oddychová zóna pre seniorov*
- *Klzsisko, lyžiarsky minivlek, kúpalisko, tenisový kurt, telocvičňa, športové aktivity, cyklotrasa, skateboard*
- *Aby bolo viacej detí vonku a nie pri počítačoch*
- *Bedmintonové ihrisko*
- *Volejbalové ihrisko*
- *Aby tu boli deti*
- *Klub detí*
- *Vytvorenie umelého ihriska, prípadne priestor na trávenie času*

c) Ako by ste prebudili záujem mladých ľudí pre spoločenský život v obci?

- *Prizvať ich na diskusiu o tomto probléme*
- *Tí, čo sú tu, sú primerane aktívni, nie je tu krčma*
- *Neviem*
- *vyčlenením finančných prostriedkov pre vedúceho klubu*
- *obecná podpora local patriotizmu*
- *zapájanie mladých do rôznych akcií*

d) Čo chýba starším (aj osamelým) ľuďom k spokojnosti?

- *Diskusia, čo im chýba, zmeniť podujatie pre jubilantov z pasívnej formy*
- *Komunikácia*
- *stretávanie sa medzi sebou*
- *hlavne pokoj*
- *sociálny kontakt*
- *aby boli starší ľudia vypočutí, aby ich nevedenie neignorovalo*
- *kontakt s okolím- priestor pre aktivitu mladých ľudí a ľudí v strednom veku*
- *stretávanie sa*
- *to musia napísať oni*

e) Ste ochotný sa podieľať na tvorbe a vedení voľnočasových aktivít?

- *7x áno*
- *Možno*
- *áno v rámci časových možností*
- *áno v rámci voľného času*

3. Ktoré problémy životného prostredia (odpady, divoké skládky, ovzdušie, voda a pod.) sú podľa Vás v dedine najnaliehavejšie?

- *Separovaný odpad, kanalizácia, voda*
- *Divoké skládky, ČOV*
- *Divoké skládky. Poľovníci znečisťujú ŽP, ohrozujú čistotu vody, nečinnosť úradov*
- *Likvidácia uhynutých zvierat v blízkosti intravilánu obce*
- *Obecný úrad by sa mohol podieľať na organizovaní vývozu septikov objednaním vývozu pre 2 -3 rodiny 1 x mesačne, rodiny sa budú deliť o náklady*
- *Voda a nelegálne skládky*
- *Divoké skládky*

- *Obecný vodovod*
 - *Divoké skládky, separovaný odpad*
 - *Bolo by vhodné začať od seba*
 - *Ovzdušie vo vykurovacej sezóne, potoky po celý rok*
 - *Odpady, separák*
- a) Má obec pokutovať občanov, ktorí porušujú Všeobecné záväzné nariadenia obce (napr. nelegálne skládky, behajúce psy, vandalizmus?)**

- *Nie, treba im dávať „čierne body“, ktoré ich znevýhodnia, keď sa realizuje niečo v prospech obyvateľov*
- *Nie, najprv osвета, návrhy riešení a potom represie*
- *7x áno*
- *treba pokutovať behajúce psy*
- *viac kontroly*
- *áno. Robíš neporiadok- plat'*
- *behajúce psy sa môžu vyskytnúť každému a to ostatné treba zakázať a v tom vidí problém*
- *najprv upozorniť a potom aj pokuta*
- *nelegálne skládky áno, ak sa dokáže, behajúce psy nie, vandalizmus áno, pálenie plastov áno, ak sa to dá dokázať*
- *behajúce psy –likvidujú sliepky aj ovce*
- *áno pokutovať skládky, behajúce psy, vandalizmus aj pálenie plastov*
- *áno, po upozornení*
- *áno, ale podľa závažnosti*

b) Má obec zvýšiť poplatok za komunálny odpad o 100% a viac občanom, ktorí neseparujú odpad (plasty, papier, tetrapaky, plechovky)?

- *Ak sa to dá odsledovať, tak áno*
- *Nie, najprv osвета, návrhy riešení a potom represie*
- *10x áno*
- *kontrolovať aby každý separoval*
- *občania, ktorí neseparujú, nezaplatia ani zvýšený poplatok*
- *nie, lebo keď teraz neplatia, nebudú ani potom*
- *nie, lebo nelegálne skládky*
- *nie, pretože ich bude pokutovať*

4. Keby ste mali možnosť, v akej oblasti by ste chceli podnikáť?

- *Učiť robiť keramiku a zriadiť si minigalériu*
- *Neviem*
- *ubytovanie, stravovanie*
- *dalo by sa, keby iní nezávideli*
- *poľnohospodárstvo, kultúra, umenie*
- *my podnikáť nechceme*
- *každý má možnosť skúsiť*

- služby
- a) **Ovládáte nejaké z tradičných ľudových remesiel a odovzdali by ste tieto skúsenosti iným?**
 - 3x áno
 - Vyšívanie
 - 4x nie
- b) **Mali by ste záujem niektoré z chýbajúcich služieb v obci poskytovať?**
 - 3x nie
 - 4x áno
- c) **Aké služby Vám v obci najviac chýbajú?**
 - Stretávanie na káve
 - Kadernička
 - sauna, jakuzza
 - holič, kaderník
 - dobre zásobená predajňa potravín
 - pohostinstvo
 - jednorázové služby –kaderníctvo
 - kvalitné a lacné potraviny
 - mne nič v obci nechýba
- 5. **Myslíte si, že podnikanie vo vidieckom turizme je v našej dedine možné, aká je vaša predstava?**
 - Nie, obec nežije ako komunita
 - Je možné
 - Áno, ale je o dvojsečná aktivita
 - Možno áno, ale nie žiaduce
 - Áno, mimo Covid
 - Áno je
- a) **Za akých podmienok by ste boli ochotní poskytovať služby turistom (ubytovanie na súkromí, stravovanie a iné)?**
 - Môže poskytovať návštevu minigalérie a prácu s hlinou
 - Za žiadnych
 - výhodných
 - nemám na to priestor, mám širokú rodinu aj priateľov
 - v prípade nastavenia jasných pravidiel s dôrazom na nenarúšanie života v obci
 - za podmienok výhodných pre mňa aj obec
- 6. **Čoby sa dalo v dedine urobiť aj za málo peňazí?**
 - Zlepšiť medziludské vzťahy
 - Šetriť a nie rozdávať na nezmysly
 - Brigádovať podľa možnosti a zdravotného stavu
 - Stravovanie, ubytovanie za poplatok. To o čo by bol záujem
 - Bežecké preteky, tvorivé dielne, spoločné zaváranie (pre chudobné rodiny)

- *Upratať dedinu, nasadiť a naštepiť ovocné stromy*

a) Ako by ste boli ochotní pomôcť vy?

- *Organizovaním diskusných stretnutí*
- *Fyzicky, duševne*
- *Aktívna účasť, realizácia chodníka a inštalácie informačnej tabule*
- *Vlastnou prácou*
- *Zúčastniť sa, zohnať bežcov, zohnať ovocie*
- *Priebežná starostlivosť o dreviny*
- *Prácou*

b) Koľko hodín by ste boli ochotný odpracovať v prospech komunity pri realizácii rôznych projektov a obecných brigád?

- *V prospech komunity pracujem a nedá sa to rátať na hodiny*
- *Účasť na obecných brigádach*
- *10*
- *25*
- *Podľa potreby*
- *Veľa*
- *Koľko bude treba*
- *Podľa potreby voľného času*
- *Podľa potreby*
- *dost'*

7. Je tu ešte niečo, čo by ste nám chceli napísať?

- *Nie*
- *Štekajúci pes, šteká aj 4 hodiny v kuse*
- *Hnať k zodpovednosti každého, kto poškodil, zničil verejný majetok, ktorý ma slúžiť všetkým obyvateľom*
- *Menej rozprávať a viac konať pre ľudí*
- *Aby rozhlas fungoval*
- *Aby bolo spravodlivo- na každého nech je rovnaký meter –pálenie: jeden môže, iný nie*
- *Nepúšťať sa do zviditeľňovania dediny na internete a v médiách. Prinieslo by to viac negatív ako osohu. Kto má rodové korene, cestu si do nej nájde. Vidím to na mojich deťoch*
- *Informovať o dôležitých veciach formou SMS, pretože nie všade je dobre počuť rozhlas*
- *Zmena vedenia obce*
- *Na každého občana rovnaký meter.*
- *Ďakujem celej komunite (občanom), ktorí sa aktívne z vlastnej iniciatívy spolupodieľajú na aktívnom živote v obci vo svojom voľnom čase s príspevím vlastných finančných prostriedkov a vlastnej energie*
- *Mgr. Monika Zlesíková je najlepšia starostka a sme radi, že ju máme*

- *Držíme Vám palce, aby ste to zvládli ušoférovať do normálnejších čias a pokračovať v spoločnom diele bez limitov*
- *Ďakujeme za doterajšie fungovanie, realizáciu projektov a kultúrne podujatia, ktoré boli a v budúcnosti budú v našej obci*

1.6 SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">• Tiché a pokojné vidiecke prostredie• Pomerne čisté životné prostredie• Zachovalá ľudová architektúra• Historické a kultúrne pamiatky• Výhodná poloha vzhľadom k iným turistickým miestam v regióne• Existencia separovaného zberu• Fungujúca obecná knižnica• Živá a plne funkčná webová stránka• Existencia vhodných prírodných podmienok a kultúrno-historických objektov pre rozvoj CR v obci• Existujúce priestory pre kultúrne podujatia v obci• Rozmach kultúrnych podujatí v obci• Existencia miestneho rozhlasu• Existencia občianskych združení• Členstvo obce v niekoľkých združeníach podporujúcich rozvoj regiónu• Zrekonštruované centrum obce• Existencia obecného múzea• Veľká vôľa a chuť zo strany samosprávy aj obyvateľov zveľaďovať obec	<ul style="list-style-type: none">• Nedostatok pracovných príležitostí v území• Apatia ľudí voči veciam verejným• Migrácia mladých ľudí• Úpadok poľnohospodárstva• Zvyšovanie počtu postproduktívneho obyvateľstva• Nedostatočne rozvinutý turizmus• Nedostatočne rozvinuté podnikateľské prostredie• Neuspokojivý stav miestnych, najmä bočných, komunikácií• Nevyužitý priestor kultúrneho domu na stretávanie ľudí• Nevybudovaná technická infraštruktúra - ČOV, kanalizácia, dostatok studní• Problémový nezregulovaný potok v obci• Takmer žiadne subjekty poskytujúce služby občanom či turistom• Zaniknutý „Klub Mladých“• Nedostatočné protipovodňové opatrenia• Zlý technický stav budovy obecného úradu• Čierne skládky

PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none">• Rozvoj vidieckeho turizmu a cestovného ruchu• pozemky pripravené k zmene využitia• Podpora podnikania v obci• Možnosti medziobecnej spolupráce• Vyhĺbenie chýbajúcich studní, žump• Vybudovanie základnej infraštruktúry - ČOV, kanalizácia, vodovod• Zavedenie kamerového systému• Doplnenie svetelných bodov vo verejnom osvetlení• Vybudovanie kompostoviska• Vybudovanie zberného dvora• Rekonštrukcia budovy Obecného úradu, kultúrneho domu a Domu smútku- elekrika, sanita, bleskozvod• Rekonštrukcia sociálneho zariadenie vrátane kuchynky na Obecnom úrade• Rekonštrukcia budovy na námestí a vytvorenie komunitného centra• Rekonštrukcia pivnice na námestí• Rekonštrukcia výstavba oporných múrov v intraviláne obce• Rekonštrukcia priestranstiev pri verejných budovách• Vybudovanie amfiteátra alebo stáleho pódia na námestí• Vybudovanie prístrešku pri obecnom múzeu vrátane pece na chlieb• Vybudovanie prístrešku pre obecný autopark• Oplotenie detského ihriska a doplnenie hracích prvkov• Rekonštrukcia a údržba poldrov• Ošetrovanie, zachovanie a sanácia drevín• Rekonštrukcia a čistenie koryta obecného potoka oprava mostov, priepustov• Údržba turistických chodníkov, značiek, cyklotrás	<ul style="list-style-type: none">• Nevyužitie ľudské zdroje• Nevysporiadané vlastnícke vzťahy• Nezájum a nespolupráca občanov so samosprávou• Relatívne nízky podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva• Vysoké finančné výdavky na investície• Rozpor medzi požadovanými investíciami a rozpočtom• Nedostatok financií• Pokles počtu obyvateľov a s tým súvisiaca hrozba poklesu príjmov obce• Odchod mladých ľudí z obce za prácou• Chýbajúca tradícia podnikania v cestovnom ruchu• Zložitý legislatívny systém• Silné privalové dažde• nevyspytateľnosť počasia• zhoršovanie kvality života obyvateľov vzhľadom na chýbajúcu infraštruktúru• zhoršovanie kvality zložiek ŽP v dôsledku absentujúcej kvality infraštruktúry• neustále zvyšovanie poplatkov za odvoz odpadov

<ul style="list-style-type: none">• Rozšírenie náučných a informatívnych tabúl• Vytvorenie oddychových miest a prístreškov v extraviláne obce	
--	--

2. Strategická časť

Vízia obce

Obec Beluj ako bezpečná, atraktívna, upravená pokojná obec, poskytujúca podmienky pre zdravý a harmonický život jej stálych ale aj občasných obyvateľov. Obec s vybudovanou technickou aj sociálnou infraštruktúrou a priestorom pre aktívne trávenie voľného času pre deti, mládež starších obyvateľov ale aj návštevníkov či obyvateľov v produktívnom veku. Obec poskytujúca kvalitné služby, kultúrne a športové vyžitie. Obec, ktorá zapôsobí na návštevníkov nielen na pohľad, ale aj atraktívnou ponukou trávenia voľného času.

Na uskutočnenie Vízie obce je potrebné identifikovať priority , ktoré prostredníctvom svojich cieľov určia opatrenia na dosiahnutie Vízie.

2.1. Strategický cieľ, priority a ciele obce

Strategický cieľ obce:

Zlepšením kvality života, vytváraním vhodných sociálnych podmienok, aktivizáciou občanov pre veci verejné s ohľadom na zachovanie tradičných kultúrnych hodnôt, chceme vytvoriť ekonomicky a ekologicky fungujúcu obec.

Na uskutočnenie strategického cieľa je potrebné stanoviť priority, vychádzajúce z identifikácie hlavných problémov v obci:

1. Zlepšenie občianskej infraštruktúry
2. Rozvoj občianskej spolupráce
3. Rozvoj služieb pre obyvateľov aj návštevníkov obce
4. Ochrana životného prostredia a podpora trvaloudržateľného rozvoja obce a jej okolia

Zlepšenie občianskej infraštruktúry má za cieľ skvalitnenie a dobudovanie technickej, sociálnej aj kultúrnej infraštruktúry. Súčasťou tejto priority je aj riešenie a zlepšovanie situácie v oblasti bývania. V neposlednom rade je dôležité, aby sa obyvatelia cítili vo svojej obci bezpečne. Na zvýšenie bezpečnosti dobre poslúži kamerový systém v obci a ako aj doplnenie svetelných bodov vo verejnom osvetlení. Nevyhovujúca kvalita miestnych komunikácií, najmä príjazdových ciest k nehnuteľnostiam, spôsobuje problémy nielen v zimnom období. Zlepšiť prístupnosť obyvateľov k ich príbytkom by malo byť ďalším dôležitým cieľom obce v najbližších rokoch. Veľký problém predstavuje neupravený a zanesený potok pretekajúci cez obec. V lete takmer vysušený potok vie po privalových dažďoch spôsobiť nemalé škody na majetku

obyvateľov obce. Koryto potoka je treba vyčistiť a regulovať, mosty prispôbiť ich zaťaženiu a prívalovej vode po zrážkach. Reprezentatívnu úlohu v obci má aj budova Obecného úradu. Pre svoj zlý technický stav spôsobuje ťažkosti zamestnancom v zimnom období a obyvateľom neumožňuje spoločne sa stretávať pri rôznych príležitostiach, hoci priestor tam vytvorený je. Všetky tieto faktory vplývajú na pocit komfortu obyvateľov aj návštevníkov obce a odrážajú sa na kvalite života v obci a jej atraktivite. Budova Obecného úradu potrebuje rekonštrukciu jej nevyhovujúcich priestorov, aby mohla plnohodnotne plniť všetky svoje funkcie.

Rozvoj občianskej spolupráce. Cieľom je aktivizácia obyvateľstva formou rôznych podujatí, ako aj zvyšovanie participácie obyvateľov na daniach v obci. Komunikácia a spolupráca je problémom väčšiny miest a obcí v SR. V posledných rokoch sa v obci znižuje sociálna kohézia, narastá anonymita a pasivita občanov. Zvyšovaním pasivity občanov sa znižuje rozvojový potenciál. Ako vyplynulo z prieskumu názorov občanov, zvyšujúci sa podiel populácie v poproduktívnom veku zvyšuje potrebu vytvorenia spoločného priestoru v obci aj pre nich. V roku 2015 bola začatá rekonštrukcia námestia, ktorú treba dokončiť, aby centrum obce malo okrem oddychovej funkcie aj estetickú a reprezentatívnu. Vznikla potreba zriadenia novej autobusovej zastávky, ktorá by ale plnila aj funkciu krytého stojiska pre nádoby na zber odpadu pre majer Široká lúka. Obec je členom viacerých neziskových organizácií (OOCR Región Banská Štiavnica, OZ Mikroregión Južné Sitno a OZ Zlatá cesta, OZ Mikroregión Hlinické Pohronie), kde aktívny prístup dáva možnosť získať podporné finančné prostriedky pre rozvoj obce i celého regiónu.

Rozvoj služieb pre obyvateľov aj návštevníkov obce - Cieľom je skvalitnenie služieb poskytovaných na území obce, ako aj zabezpečenie takých, ktoré v súčasnosti absentujú. V obci v súčasnosti sú poskytované základné služby obyvateľom vo forme miestneho obchodu s potravinami a detského ihriska. Tento stav znižuje rekreačný a zážitkový potenciál obce. Takisto negatívne vplyva na mladú generáciu, ktorá sa rozhoduje, či si vybrať pre život práve túto obec. V obci sa v posledných rokoch rozbehol kultúrny a spoločenský život, ktorý by mal byť súčasťou dobre fungujúcej obce. Rozbehnutie podnikateľských aktivít, predstavu obce možnostiach rozvoja, treba s občanmi komunikovať formou vhodnej komunikácie s nimi. Na realizáciu ďalších služieb v obci je potrebné vysporiadať pozemky v intraviláne, ktoré patria súkromným vlastníkom a tí ich nevyužívajú, alebo sú nevysporiadané.

Ochrana životného prostredia a podpora trvalo udržateľného rozvoja obce. Cieľom je nastaviť čo najlepšie podmienky občanom, zvyšovať ich povedomie, aby sami aktívne prispievali k ochrane svojho okolia. V rámci stretávania sa rôznych skupín občanov sa tu otvára priestor pre aktivity zamerané na zvyšovanie environmentálneho povedomia, vzdelávanie a osvetu z oblasti ochrany prostredia v ktorom žijeme. Nízka úroveň separovania odpadu spôsobuje neustále sa zvyšujúce poplatky za odvoz odpadu, jeho hromadenie na čiernych skládkach a tým sa znečisťuje nielen bezprostredné okolie obce to má vplyv na zhoršovanie kvality životného prostredia celej krajiny. Neexistujúca kanalizácia alebo aspoň čistička odpadových vôd (ČOV) a nevybudovaný vodovod v celej obci. Spôsobuje, že veľká časť

odpadových vôd preniká do spodných vôd a dochádza k znečisťovaniu ŽP. Na zvýšenie komfortu obyvateľov a zvýšenie atraktivity obce je potrebné vybudovať kanalizáciu alebo čističku odpadových vôd. Tento krok privítajú nielen terajší ale aj potenciálni budúci obyvatelia obce.

3. Programová časť

3.1. Úspešne zrealizované opatrenia

Od roku 2015, kedy boli navrhnuté opatrenia na zlepšenie životných podmienok občanov a zvýšenie atraktivity obce, sa podarili niekoľko z nich zrealizovať. V roku 2018 nastala potreba tieto opatrenia zhrnúť ako zrealizované a nastaviť Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce na aktuálne možnosti a príležitosti. Strom cieľov a následne aj Akčný plán sme upravili podľa nových cieľov, pričom prehľad zrealizovaných aktivít zhrnieme v nasledujúcich riadkoch.

Opatrenie: Propagačné materiály o obci

Bolo vytvorených niekoľko typov propagačných materiálov magnetky s rôznymi motívami, letecké snímky a fotografie obce. Obec sa pravidelne propaguje aj prostredníctvom vydávania obecného časopisu o živote v obci Belujan.

Opatrenie: Spoluprácu s OZ

Obec Beluj je členom OZ Mikroregión Južné Sitno a OZ Zlatá cesta. S ktorými intenzívne spolupracuje a má možnosť získať finančné prostriedky na ďalší rozvoj obce. Od roku 2017 je obec členom oblastnej organizácie cestovného ruchu, ktorá podporuje a rozvíja cestovný ruch na území svojej pôsobnosti.

Opatrenie: Rekonštrukcia námestia a vytvorenie oddychových zón v obci

Námestie v obci bolo úspešne zrekonštruované a slúži na podujatia konané v obci. Je potrebné ešte dokončiť pivnicu a navrhnuť pódium, na ktorom sa bude odohrávať kultúrny program. V obci bolo vytvorených niekoľko oddychových zón s lavičkami, ktoré súžia občanom aj okoloidúcim turistom.

Opatrenie: Zriadenie pamätnej izby a dedinského múzea

V roku 2018 sa podarilo vybudovať a otvoriť obecné múzeum, ktoré je prístupné pre verejnosť od septembra 2018. Navštívilo ju už množstvo záujemcov o kultúru a históriu obce.

Opatrenie: Vybudovanie ihriska pre deti

V blízkosti pamätnej izby bolo vybudované ihrisko pre deti, ktoré je využívané najmä od jari do jesene a počas podujatí v obci.

Opatrenie: Rekonštrukcia čistenie obecných studní

Zdrojom pitnej vody v obci je studničná voda. V Obci je niekoľko obecných studní, ktoré boli v roku 2018 rekonštruované a vyčistené na základe výsledkov rozboru vody z nich.

3.2. Akčný plán

Akčný plán obsahuje popis opatrení, prostredníctvom ktorých sa naplňajú jednotlivé priority vyjadrené na dosiahnutie strategického cieľa obce.

Opatrenie: Rekonštrukcia klenbovej pivnice

Počas rekonštrukcie námestia v obci Beluj bola objavená klenbová pivnica. Tento veľký priestor už teraz slúži pri podujatiach na rôzne pomocné účely. Po dokončení rekonštrukcie tohto priestoru sa predpokladá všestrannejšie využitie nielen počas podujatí ale aj celoročne.

Opatrenie: Výstavba pódia na námestí

V septembri 2015 už obec začala s rekonštrukciou centrálnej časti obce, v ktorej sa plánuje pokračovať z dôvodu zvýšenia atraktivity nielen pre obyvateľov. Dobrý vizuálny dojem návštevníkom ponúka príležitosť sa sem vrátiť. V rámci rekonštrukcie námestia obec plánuje vybudovanie amfiteátra alebo stáleho pódia na námestí, užitočné na odohratie kultúrneho programu v rámci organizovaných podujatí.

Opatrenie: Rekonštrukcia budovy na námestí

V obci Beluj je viac než 30 obyvateľov v dôchodkovom veku. Z dotazníkového prieskumu sa zistilo, že práve títo starší ľudia by privítali možnosť pravidelných spoločných stretnutí. V budove obecného úradu sa nachádza pingpongový stôl, kde si túto hru prichádzajú zahrať najmä mladí ľudia z obce. Obec v roku 2019 odkúpila budovu v schátralom stave nachádzajúcu sa na námestí. Po jej rekonštrukcii plánuje tu zriadiť Komunitné centrum, prípadne Remeselný dom, ktoré by slúžilo na stretávanie rôznych záujmových skupín občanov. V budove je treba zabezpečiť kompletnú rekonštrukciu. Ide o časovo aj finančne náročnú aktivitu a zdroje financií obec bude žiadať z grantových výziev.

Opatrenie: Rekonštrukcia Obecného úradu a kultúrneho domu

Budova Obecného úradu slúži ako pracovný priestor pre zamestnancov a taktiež má aj reprezentačnú funkciu. V bude sídli aj obecná knižnica a stretávajú sa v nej občania na zasadnutiach obecného zastupiteľstva. Prízemie budovy obecného úradu slúži ako Kultúrny dom, v ktorom sa aj v prípade nepriaznivého počasia odohrávajú podujatia. Ďalej sa žiada úprava priestoru pre konanie rôznorodých aktivít pre mladšiu ale aj staršiu generáciu obyvateľov aj návštevníkov obce. Súčasný stav budovy nevyhovuje ani jednej z týchto funkcií. Na zefektívnenie využívania Obecného úradu a zvýšenie atraktivity jeho priestorov je potrebná rekonštrukcia, ktorá si vyžiada finančnú pomoc rôznych inštitúcií a dlhšie časové obdobie na prípravu projektov. V poslednom čase sa v budove obecného úradu varí a pečie na slávnosti a obecné hody. Budova na to nie je technicky prispôsobená. Je potrebné v rámci rekonštrukcie zriadiť a vybaviť kuchyňu zariadením. Je nevyhnutné zrekonštruovať aj sociálne zariadenia v budove, ktoré sú k dispozícii aj obyvateľom, ktorí majú problém s vodou vo svojej

domácnosti. Táto služba je spoplatnená a treba o ňu požiadať na obecnom úrade. V budove treba pamätať na doplnenie núdzového východu. V rámci tvorby projektu rekonštrukcie kultúrneho domu je vhodné napláňovať prístavbu vstupnej chodby alebo prístrešku, podľa možností a vhodnosti budovy na takéto prestavby. Indikátorom prospešnosti tohto kroku bude zvýšenie spokojnosti zamestnancov aj obyvateľov obce, zvýšená návštevnosť budovy z dôvodu jej viacfunkčného využitia.

Opatrenie: Rekonštrukcia Domu smútku a jeho okolia

Dom smútku v obci Beluj je dlhodobo v nevyhovujúcom nedôstojnom stave pre svoje účely. Vlastnícke pomery, ktoré predstavovali komplikovaný problém, sa podarilo vyriešiť. Je nanajvýš žiaduce pristúpiť k rekonštrukcii budovy Domu smútku a bezprostredne súvisiaceho okolia budovy. Ukazovateľom prospešnosti rekonštrukcie bude spokojnosť obyvateľov obce s dôstojnou rozlúčkou s ich zomrelými

Opatrenie: Vybudovanie kanalizácie, čističky odpadových vôd

V obci nie je vybudovaná kanalizácia ani čistička odpadových vôd (ČOV). Odpadové vody sú zachytávané do septikov, žump, prípadne do malých čističiek odpadových vôd na súkromných pozemkoch. Niektorých potenciálnych kupcov nehnuteľností odrádza tento fakt. Z názorov občanov v dotazníkoch vyplýva potreba vybudovať kanalizáciu v najbližších rokoch. V najbližšom čase bude nevyhnutné na zachytávanie odpadovej vody v obci vybudovať čističku. Investícia do tohto projektu je vysoká z finančného aj časového hľadiska. Bude potrebná finančná pomoc od štátu, či organizácií. Prispieje to k zvýšeniu atraktivity obce, zvýšeniu komfortu a spokojnosti obyvateľov aj návštevníkov. Merateľným ukazovateľom prospešnosti bude zvýšený záujem o bývanie v tejto obci.

Opatrenie: Vybudovanie vodovodu, vyhlíbenie studní a vrtov

V obci nie je vybudovaný vodovod. Na družstevnom pozemku je vybudovaný vodojem, ktorý zásobuje vodou aj blízku bytovku. Zásoby vody z vodojemu pochádzajú z hlbokej studne v areáli družstva. Väčšina obyvateľov obce sa zásobuje pitnou vodou z vlastných vyhlíbených studní. Kvalita takejto vody je sledovaná len na individuálnej báze a nie je zaručená pre všetkých obyvateľov obce. Preto je žiaduce vybudovať vodovod, ktorý je veľmi veľkou časovou aj finančnou investíciou. Vybudovanie vodovodu je v súlade s územným plánom obce. Dočasné a menej náročné riešenie na zachytávanie vody z podzemných zdrojov je vyhlíbenie studní ďalších potrebných studní pri niektorých objektoch, ktoré nemajú zabezpečenú vodu.

Opatrenie: Rekonštrukcia obecného rozhlasu

Rozhlas v obci slúži na informovanie občanov o veciach dôležitých, aktuálnych. E to tradičný spôsob informovania občanov na slovenskom vidieku. Obec Beluj si vychádza z tradičných hodnôt a snaží sa o ich zachovanie. Obecný rozhlas rozhodne patrí ku koloritu tradičnej slovenskej dediny. Belujský rozhlas je veľmi zastaralý, potrebuje obnovu a modernizáciu, aby spĺňal svoju funkciu. Občania budú spokojní, že všetko a dobre počuli a samospráva si môže

byť tiež istá, že táto forma informovania občanov je efektívna zmysluplná. Toto je ukazovateľom prospešnosti rekonštrukcie obecného rozhlasu.

Opatrenie: Zavedenie kamerového systému a doplnenie svetelných bodov vo verejnom osvetlení

V najbližšom období samospráva obce plánuje investovať prostriedky do zlepšenia občianskej infraštruktúry. Kamerový systém uľahčí zjednoduší ochranu nových prvkov a dokáže jednoznačne identifikovať rôzne udalosti. Rozšírenie svetelných bodov v rámci verejného osvetlenia zvýši bezpečnosť a viditeľnosť objektov a ľudí v nočných hodinách a pomôže zaviesť kamerový systém aj na miesta, kde by to za súčasnej situácie nebolo možné.

Opatrenie: Rekonštrukcia a výstavba oporných múrov v intraviláne obce

Časť nehnuteľností vystavaných v obci je zasadených do svahu a kvôli udržaniu stability sú v intraviláne vystavané oporné múry. Niektoré z nich sú v nevyhovujúcom stave, na iných miestach je potrebné taký múr vybudovať. Ukazovateľom prospešnosti tejto aktivity bude zvýšená bezpečnosť chodcov aj prechádzajúcich automobilov.

Opatrenie: Rekonštrukcia priestranstiev pri verejných budovách

Verejné budovy obci slúžia reprezentatívnym účelom. Na pozemkoch pri verejných budovách sa nevykonáva hospodárska činnosť a je vhodné tam umiestniť prvky zelenej infraštruktúry, pri výsadbe použiť pôvodné druhy drevín a rastlín, vhodné opelovače, prípadne vetrolamy. Týmto plochám sa navrhujú sadové úpravy a prvky drobnej architektúry odrážajúce charakter vidieckej krajiny. Pri obecnom múzeu je plánované vybudovať prístrešok, súčasťou ktorého by bola aj tradičná pec na chlieb.

Opatrenie: Vybudovanie prístrešku pre obecný autopark

Obec má vo vlastníctve niekoľko motorových vozidiel a mechanizmov, slúžiacich rôznym účelom pre obyvateľov obce. Tieto vozidlá sú dočasne zaparkované na súkromných pozemkoch. V záujme obe je vyhradiť obecný priestor a vybudovať tak zastrešené stojisko pre tieto mechanizmy.

Opatrenie: Oplotenie detského ihriska

V predchádzajúcich rokoch bolo v obci vybudované detské ihrisko. V ďalšom kroku obec plánuje doplniť hracie prvky a ihrisko oplotiť, najmä kvôli bezpečnosti a zabezpečeniu, aby na ihrisko nechodili zvieratá a neznečisťovali ho.

Opatrenie: Ochrana územia pred zaplavením, úprava a revitalizácia Belujského potoka s prítokom

Obcou Beluj preteká v lete malý nenápadný potok. Avšak v čase veľkých privalových zrážok sa z neho stáva neovládateľný živel, ktorý spôsobuje veľké škody na majetku obyvateľov obce aj samotnej obce. Doteraz už boli vynaložené nemalé finančné prostriedky na sanáciu škôd spôsobených povodňami. Koryto potoka je potrebné upraviť tak, aby nedochádzalo k vylievaniu, zabezpečiť protipovodňové opatrenia v spolupráci so správcom toku.

Tento projekt patrí medzi finančne aj časovo náročné.

Je plánovaná aj oprava mostov a priepustov v katastri obce. Mosty cez miestny potok sú v havarijnom stave, cez mnohé občania prechádzajú s rizikom a obavou. Je treba ich spevniť, niekde rozšíriť a zabezpečiť funkčným zábradlím.

Na zamedzenie vtekania veľkého množstva vody do obce je potrebné nad obcou vybudovať vodozádržné prvky, spevniť poldre na Belujskom potoku rovnako ako aj na jeho prítoku. Pre zabezpečenie vyššej úrovne ochrany pred povodňami je potrebné na poldroch vybudovať bezpečnostné priepady na odvádzanie storočnej vody a taktiež výpustov na prepúšťanie redukovaného prietoku. Nad a pod hrádzami je potrebné vybudovať krátke úpravy korýt. Prístup k poldrom treba zabezpečiť prostredníctvom dobudovaním spevnených prístupových ciest a zároveň celý protipovodňový systém je potrebné udržiavať vo funkčnom stave vrátane vybudovania ochranných pásiem. Navrhované opatrenia sú v súlade s územným plánom obce Beluj.

Jednoznačne merateľným ukazovateľom prospešnosti tejto aktivity bude zníženie, prípadne úplne vymiznutie vylievania potoka zo svojho koryta. Tým sa zníži alebo sa vôbec nebudú vyskytovať škody na majetku a zároveň sa zvýši spokojnosť obyvateľov obce.

Opatrenie: Vytvorenie oddychových miest a prístreškov v extraviláne obce

V posledných rokoch sa v okolí obce vyskytuje čoraz viac turistov, ktorí navštevujú blízke prírodné či kultúrne pozoruhodnosti. Pre týchto návštevníkov obec plánuje vybudovať oddychové miesta s posedením a prístreškom, ktoré budú umiestnené pri obecnom úrade aj v extraviláne obce.

Opatrenie: Podpora podnikania v obci

Obec Beluj patrí počtom obyvateľov aj rozlohou k malým obciam. Napriek tomu má obec svoju históriu aj tradície. Najmä počas letnej sezóny prechádzajú cez obec turisti k blízkym prírodným atrakciám v okolí. Záujmom obce je pre týchto turistov poskytnúť kvalitné a lacné ubytovanie, prípadne občerstvenie. V obci sa nachádzajú dostatok priestory na krátkodobý alebo dlhodobý či sezónny prenájom. Vlastníkmi týchto priestorov sú zväčša obyvatelia, prípadne chatári. Je potrebné potenciálnych poskytovateľov ubytovania informovať o možnostiach a krokoch, ktoré sú potrebné, aby takýto druh služby mohli zabezpečovať. Tradičná poľnohospodárska výroba dáva priestor pre šetrné pestovanie plodín a chov domácich zvierat. Tieto aktivity môžu viesť k rozvoju agroturistiky, cestovného ruchu aj do odľahlejších obcí okresu Banská Štiavnica, prípadne rôznych druhov prírodnej terapie.

Opatrenie: Vybudovanie kompostoviska

Obec Beluj je tradičná poľnohospodárska obec. Vždy sa tu pestovali plodiny aj choval dobytok. Týmto spôsobom hospodárenia vzniká veľa biologického odpadu. Nateraz takýto odpad končí spolu s komunálnym na smetisku, v konečnom dôsledku vedie k neustálemu zvyšovaniu poplatkov za odvoz a skládkovanie odpadu a zároveň negatívne vplýva na ochranu životného prostredia. Obyvatelia obce aj samospráva plánujú v krátkom čase zriadiť obecné kompostovisko, ktorého konečný produkt - organické hnojivo, môžu občania použiť na vlastných záhradách. Pozitívom tohto kroku je zníženie množstva komunálneho odpadu,

návrat prírodných produktov (bio odpad) späť do prírody a efektívne hospodárenie s prírodnými surovinami.

Opatrenie: Vybudovanie zberného dvora

Pre zníženie poplatkov za zvoz odpadov pre obyvateľov sa ukazuje možnosť vybudovania zberného dvora na území obce Beluj. Vhodné pozemky k realizácii tohto opatrenia obec vlastní. Tento krok slúži v konečnom dôsledku k zníženiu produkcie komunálneho odpadu a zvýšeniu jeho triedenia podľa všeobecne zaužívaných pravidiel separovaného zberu ako ukazovateľa prospešnosti realizácie tohto opatrenia.

Opatrenie: Zachovanie, ošetrovanie a sanácia drevín

V obci sa nachádza stromová vegetácia, aj trávnaté plochy, ktoré si vyžadujú neustálu starostlivosť, počnúc kosením, cez zber a likvidáciu popadaných plodov aj listov. V minulých rokoch muselo byť niekoľko starých stromov sanovaných, pretože poškodili hrobové miesta a rozširovaním ich koreňovej sústavy naďalej dochádza k poškodzovaniu blízkych bodov. Tieto dreviny si vyžadujú odborný posudok na ich ďalšie zachovanie, prípadne sanovanie.

Opatrenie: Rozšírenie náučných a informatívnych tabúl

V roku 2020 sa obci podarilo vybudovať osem informačných tabúl rozmiestneným v rámci obce. Tabule informujú jednak o histórii obce ale aj o objektoch, pri ktorých stoja, či významných prírodných danostiach okolia. Ambíciou obce je rozšíriť podobné tabule do širšieho okolia a podporiť záujem o región, jeho históriu, danosti, či tradície.

Opatrenie: Údržba turistických chodníkov, značiek, cyklotrás

Extravilánom obce prechádzajú turistické chodníky slúžiace peším turistom aj cyklistom. Na chodníkoch je potrebné neustále obnovovať, prípadne doplniť značenie, odstrániť nežiaduce prvky a zatriktívniť umiestnením prvkov drobnej architektúry vystihujúcej kolorit okolitej krajiny, ktoré by mali vzdelávaciu ale predovšetkým oddychovú funkciu.

Opatrenie: Aktivity na zvyšovanie environmentálneho povedomia

Obec plánuje opraviť budovu na námestí za účelom vytvorenia komunitného centra. V tomto priestore by sa stretávali skupiny záujemcov na rôzne témy. Jednou z nosných tém určite bude aj zvyšovanie environmentálneho povedomia formou rozličných aktivít, prednášok, workshopov. Dôležitou súčasťou vzdelávania určite bude aj dôležitosť včiel pre život človeka a celej prírody. V obci sa včelárstvom začínajú zaoberať chovatelia, ktorí môžu praktickým príkladom prispieť k zvyšovaniu povedomia o tejto dôležitej súčasti života. Zníženie tvorby odpadu, jeho separovanie a rozumné nakladanie s odpadmi sú tiež témy, ktorým je potrebné venovať zvýšenú pozornosť medzi deťmi, ale aj dôchodcami.

Opatrenie: Vzdelávanie v bezpečnostnej oblasti, prevencia kriminality

Obec Beluj sa radí medzi obce, ktoré sa vyznačujú neustálym zvyšovaním obyvateľov v dôchodkovom veku. Je potrebné zamerať pozornosť na ochranu ich zdravia a majetku aj

formou vzdelávania v oblasti ako je prevencia kriminality. Osveta bude prebiehať aj prostredníctvom letákov a besied.

Opatrenie: Vybudovanie novej autobusovej zastávky so stojiskom

V obci vznikla potreba vybudovania novej autobusovej zastávky najmä pre starších obyvateľov, ktorým by sa skrátila cesta k domu. Autobusová zastávka by zároveň plnila funkciu stojiska pre nádoby na separovaný odpad. Táto druhá funkcia stavby by bola na prvý pohľad skrytá aby nerušila vizuálny dojem a zároveň poskytla krytý priestor pre dočasné uloženie odpadu v obci.

Opatrenie: Oprava ciest v obci

Viacerí obyvatelia obce vyjadrili v dotazníkoch nespokojnosť so stavom obecných ciest. Prioritou obce sa preto pre nasledujúce roky stáva ich oprava a zlepšenie prístupnosti k nehnuteľnostiam najmä na vedľajších a bočných obecných komunikáciách. Na realizáciu tejto priority je nutné žiadať o finančnú podporu štátu a ostatné organizácie poskytujúce finančné prostriedky obciam. Ukazovateľom prospešnosti tejto priority bude menej sťažností od občanov, väčšia spokojnosť so stavom ciest aj od príležitostných návštevníkov, či chatárov v obci. Nezanedbateľným bude aj vizuálny aspekt takéhoto opatrenia- upravené cesty v obci vníma každý, kto po nich prechádza.

Opatrenie: Dostavba kotolne tepelných rozvodov, skladových priestorov

Budova kotolne je momentálne v havarijnom technickom stave. Bude ju treba zrekonštruovať a využívať ako modernú a funkčnú kotolňu. Pri tomto využití je treba rozšíriť jej priestory a zmodernizovať jej vybavenie. Tento krok predstavuje aj meradlo prospešnosti tohto opatrenia.

Opatrenie: Sanácia nelegálnych skládok odpadu v katastri obce

V katastri obce sa vyskytuje niekoľko nelegálnych skládok odpadu. Ich odstránenie prispeje k zlepšeniu vizuálneho vnemu okolitej krajiny a neposlednom rade k zníženiu nezmyselného znečisťovania životného prostredia, ktoré bezprostredne súvisí so zdravím nielen obyvateľov obce Beluj, ale aj celého spoločenstva živých organizmov v okolí.

4. Realizačná časť

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR

PHSR je živým dokumentom, ktorého realizácia musí byť pravidelne sledovaná a program podľa potreby dopĺňaný a upravovaný. Systém monitorovania a hodnotenia jeho plnenia je nastavený ustanovením merateľných ukazovateľov, vecným a časovým harmonogramom jeho realizácie. Zabezpečenie napĺňania PHSR obce Beluj bude dosiahnuté spolupôsobením všetkých zainteresovaných skupín. Jednotlivé opatrenia môžu byť uskutočnené vlastnými zdrojmi alebo pomocou externých zdroj nielen financií, ale aj ľudských, odborných, inštitucionálnych, čo bude mať za následok rýchlejšie a efektívnejšie napĺňanie strategického

cieľa obce. Riadiacim orgánom PHSR obce Beluj je obecné zastupiteľstvo, ktoré schvaľuje samotný plán, jednotlivé jeho opatrenia, ako aj zdroje financovania.

Komunikačná stratégia

Hlavným cieľom komunikačnej stratégie je komunikácia o priebehu realizácie jednotlivých opatrení. Komunikácia bude prebiehať na niekoľkých úrovniach súčasne. Smerom k občanom o naplňaní jednotlivých opatrení a dosiahnutie, aby každý občan, ktorý prejaví záujem, bol v plnej miere informovaný o priebehu naplňania PHSR. Samozrejmosťou súčasťou je komunikácia s partnermi uskutočňovaných opatrení a médiami.

Monitorovanie a hodnotenie

Monitorovanie a hodnotenie je stály a dlhodobý proces v priebehu naplňania PHSR obce Beluj zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov. Forma hodnotenia pozostáva z vyhotovenia súhrnných monitorovacích správ po skončení jednotlivých projektov, prípadne za určité časové obdobie v závislosti od druhu uskutočneného projektu.

Každé opatrenie má svoje predpokladané časové a finančné rozhranie, garanta, ktorý zodpovedá za financovanie aj uskutočnenie opatrenia, a takisto zdroj financovania opatrenia. Každé opatrenie by malo mať merateľný ukazovateľ spätnej väzby, aby sa dalo posúdiť, či opatrenie malo svoj zmysel a význam.

Garant je subjekt zodpovedný za realizáciu projektu. V tomto Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Beluj je garantom každého naplánovaného opatrenia samotná obec.

Z časovej náročnosti boli opatrenia definované ako krátkodobé, strednodobé a dlhodobé. Krátkodobé opatrenia sú také, ktorých realizácia je naplánovaná do jedného roka. Strednodobé by sa mali realizovať do troch rokov a dlhodobé sú projekty naplánované na realizáciu na viac ako 3 roky.

5. Finančná časť

Financovanie jednotlivých projektov môže byť viaczdrojové a bude závisieť od schválenia projektových zámerov financovaných z iných, než vlastných zdrojov obce.

Zdroje financií, ktoré pre naplňanie opatrení môžu pochádzať z vlastných zdrojov obce, zo štátneho rozpočtu, štátnych účelových fondov, Finančnú pomoc a podporu môže obec žiadať od štátnych organizácií ako Slovenská agentúra životného prostredia, Pôdohospodárska platová agentúra, formou dotácií od ministerstiev, samosprávneho kraja, okresného mesta. Pre podporu je možné osloviť aj Miestnu akčnú skupinu, či neziskové organizácie, ktorých je obec Beluj členom alebo by mohla byť členom. Financie je možno čerpať aj z fondov EÚ, bankových úverov či iných vhodných zdrojov, ktoré schváli obecné zastupiteľstvo uznesením.

Finančná náročnosť jednotlivých opatrení úzko súvisí s časovou, to znamená, že krátkodobé projekty sú menej finančne náročné a dostupnejšie ako dlhodobé. Podľa finančnej náročnosti boli opatrenia rozdelené do tried 1 až 4 takto:

- 1- Nízka finančná náročnosť (do 2000€)
- 2- Stredná finančná náročnosť (2.000 až 10.000€)
- 3- Vysoká finančná náročnosť (10.000 až 50.000€)
- 4- Veľmi vysoká finančná náročnosť (nad 50.000€)

V nasledujúcej tabuľke sú ďalej uvedené pravdepodobné alebo predpokladané zdroje financovania daného opatrenia. Finančné zdroje na uskutočnenie konkrétneho opatrenia závisia od momentálnych možností podpory štátu alebo príspevkových organizácií.

Opatrenia sú v tabuľke usporiadané podľa časovej a finančnej náročnosti, ktoré spolu úzko súvisia. Usporiadanie v tabuľke nesúvisí s prioritami obce, či občanov. Jednotlivé opatrenia takisto nie sú roztriedené podľa prislúchajúcich priorít.

Tabuľka č. 5: Tabuľka opatrení na realizáciu strategického cieľa obce Beluj

Opatrenie	Časová náročnosť	Finančná náročnosť	garant	Finančné zdroje
Organizovanie kultúrnych podujatí	krátkodobá	1	obec	obec
Rekonštrukcia klenbovej pivnice	krátkodobá	1	obec	Obec, projekt
Výstavba pódia na námestí	krátkodobá	2	obec	obec, projekt
Rekonštrukcia budovy na námestí	strednodobá	1	obec	obec
Rekonštrukcia Obecného úradu a Kultúrneho domu	strednodobá	4	obec	projekt, úver
Rekonštrukcia Domu smútku	strednodobá	4	obec	projekt
Vybudovanie kanalizácie, čističky odpadových vôd	dlhodobá	4	obec	projekt, úver
Vybudovanie, vodovodu, vyhĺbenie studní	dlhodobá	4	obec	projekt, úver
Rekonštrukcia obecného rozhlasu				
Zavedenie kamerového systému a doplnenie svetelných bodov vo verejnom osvetlení	strednodobá	3	obec	projekt
Rekonštrukcia a výstavba oporných múrov v intraviláne	strednodobá	2	obec	obec
Rekonštrukcia priestranstiev pri verejných budovách	krátkodobá	2	obec	obec, projekt
Vybudovanie prístrešku pre obecný autopark	strednodobá	2	obec	obec, projekt
Oplotenie detského ihriska	krátkodobá	1	obec	obec, projekt

Ochrana územia pred zaplavením, úprava a revitalizácia Belujského potoka s prítokom	strednodobá	4	obec	obec, projekt
Vytvorenie oddychových miest a prístreškov v extraviláne obce	strednodobá	2	obec	obec, projekt
Podpora podnikania v obci	dlhodobá	1	obec, podnikatelia	obec
Vybudovanie kompostoviska	krátkodobá	2	obec	obec, projekt
Vybudovanie zberného dvora	strednodobá	4	obec	projekt
Zachovanie, ošetrovanie a sanácia drevín	strednodobá	2	obec	
Rozšírenie náučných a informatívnych tabúl	strednodobá	2	obec	Obec, projekt
Údržba turistických chodníkov, značiek, cyklotrás	krátkodobá	2	obec	Obec, projekt
Aktivity na zvyšovanie environmentálneho povedomia	strednodobá	2	obec	Obec, projekt
Vzdelávanie v bezpečnostnej oblasti	strednodobá	2	obec	Obec, projekt
Vybudovanie novej autobusovej zastávky so stojiskom	strednodobá	1	obec	obec
Oprava ciest v obci	dlhodobá	4	obec	projekt, úver
Dostavba kotolne tepelných rozvodov, skladových priestorov	dlhodobá	4	obec	projekt
Sanácia nelegálnych skládok odpadu v katastri obce	dlhodobá	1	obec	Obec, SIŽP
Vybudovanie novej autobusovej zastávky so stojiskom	strednodobá	4	obec	projekt

Záver

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Beluj je strategický dokument strednodobého až dlhodobého charakteru, ktorý musí byť vypracovaný podľa zákona 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja pre každú obec. Týmto dokumentom bol definovaný strategický cieľ obce a pomocou analýzy silných a slabých stránok obce, jej príležitostí aj ohrození, boli navrhnuté optimálne opatrenia pre jeho naplnenie. Tento dokument slúži ako podklad pre spracovanie ďalších materiálov týkajúcich sa rozvoja obce aj blízkeho regiónu. Účelom dokumentu bolo definovanie pozitív a negatív v obci, zistiť názor obyvateľov obce na stav obce z rôznych pohľadov a navrhnúť také opatrenia na rozvoj obce, ktoré by korešpondovali s názormi odbornej verejnosti aj obyvateľov obce. Realizácia navrhnutých opatrení si v najbližších rokoch vyžiada veľké úsilie vedenia obce aj jej obyvateľov. Odmenou za toto úsilie im bude o pár rokov pekne vyzerajúca, prosperujúca obec, do ktorej sa budú vracieť spokojní turisti a niektorí tu možno budú chcieť zostať natrvalo.